

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Гадаадын иргэн, харьяатын газрын Хойд бүс дэх газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: СЭА-2022/259-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Сүхбаатар сум 2022 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ч.Энхтуяа Утас: 70363040 Цахим хаяг: Enkhtuyach@audit.gov.mn Аудитын менежер: Б.Батмөнх Утас: 70363036 Цахим хаяг: Batmunkhb@audit.gov.mn Аудитор: З.Золбоо Утас: 70362442 Цахим хаяг: Zolbooz@audit.gov.mn
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын санал, дүгнэлт	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл.....	5
3. Аудитын тайлан.....	11
3.1. Ерөнхий зүйл.....	11
3.2. Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	12
3.4. Материаллаг байдал	12
3.5. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	13
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	14
3.7. Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	15
3.8. Аудитын гол асуудал	15
3.9. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	15
3.10. Өмнөх албан шаардлага зөвлөмжийн хэрэгжилт	16
3.11. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	16
4. Аудитын илрүүлэлт	16
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	17

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ГИХГ	Гадаадын иргэн, харьяатын газар
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
УБЕГ	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар
УСНББОУС	Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт

**СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

213200 Сэлэнгэ аймаг, Сүхбаатар сум
Цагаан Эрэг II баг
Утас: 7036-3040, Факс: (976)-7036-3040
E-mail: Selenge@audit.gov.mn

2022.02.24 № СЭА-2022/259-НА-СТА-ТШЗ

танай _____-ны № _____-т

ГАДААДЫН ИРГЭН, ХАРЬЯАТЫН
ГАЗРЫН ХОЙД БҮС ДЭХ ГАЗРЫН
ДАРГА Б. МӨНХБАТ ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Гадаадын иргэн, харьяатын газрын Хойд бүс дэх газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Гадаадын иргэн, харьяатын газрын Хойд бүс дэх газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж, толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ч.ЭНХТУЯА

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

			/ төгрөгөөр/
Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	61,072,511.04	64,505,741.04
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	61,072,511.04	64,505,741.04
35100	Түүхий эд материал	2,553,485.00	4,486,351.00
35130	Эм боох материал	2,553,485.00	4,486,351.00
35400	Хангамжийн материал	58,519,026.04	60,019,390.04
35410	Бичиг хэргийн материал	2,820,450.00	1,455,375.00
35420	Аж ахуйн материал	156,000.00	355,100.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	4,180,000.00	4,229,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,217,070.00	1,500,500.00
35450	Барилгын засварын материал	259,000.00	225,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	49,886,506.04	52,254,415.04
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	354,298,671.51	517,260,263.76
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	354,298,671.51	517,260,263.76
39200	Биет хөрөнгө	108,151,671.51	271,608,263.76
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	49,264,054.11	49,264,054.11
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(17,728,687.31)	(20,158,163.87)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	55,500,000.00	245,500,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(26,041,666.62)	(39,736,111.08)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	120,188,803.78	102,936,892.75
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(80,404,095.39)	(70,220,601.13)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	27,994,625.89	21,150,034.99
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(20,621,362.95)	(17,127,842.01)
39300	Биет бус хөрөнгө	246,147,000.00	245,652,000.00
39301	Програм хангамж	1,980,000.00	1,980,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(495,000.00)	(990,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	244,662,000.00	244,662,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	415,371,182.55	581,766,004.80
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	415,371,182.55	581,766,004.80
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	415,371,182.55	581,766,004.80
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	244,662,000.00	244,662,000.00
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	165,925,043.91	332,319,866.16
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	197,015,404.37	165,925,043.91
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(31,090,360.46)	166,394,822.25
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	4,784,138.64	4,784,138.64
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	415,371,182.55	581,766,004.80

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

		/ төгрөгөөр/	
Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	692,460,410.09	754,538,565.43
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	44,105,110.09	228,214,665.43
120	Нийтлэг татварын бус орлого	44,105,110.09	228,214,665.43
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	12,876,000.00	191,599,420.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	12,876,000.00	191,599,420.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	7,340,895.69	4,482,187.43
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	23,888,214.40	32,133,058.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	648,355,300.00	526,323,900.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	648,355,300.00	526,323,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	648,355,300.00	526,323,900.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	717,779,439.08	584,241,936.79
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	717,779,439.08	584,241,936.79
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	569,360,068.08	575,658,886.52
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	364,738,410.00	381,994,206.43
210101	Үндсэн цалин	230,258,580.00	254,459,480.76
210102	Нэмэгдэл	69,666,275.00	78,116,211.89
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	33,564,500.00	43,933,034.98
210104	Урамшуулал	31,249,055.00	5,485,478.80
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	46,425,976.00	49,590,006.30
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,473,576.00	36,234,402.53
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,238,100.00	3,216,345.47
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,390,700.00	2,278,259.67
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	847,400.00	937,441.77
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,476,200.00	6,923,556.86
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	31,952,777.00	31,516,592.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,500,000.00	1,726,600.00
210302	Түлш, халаалт	7,796,500.00	7,463,425.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	1,126,600.00
210304	Байрны түрээс	20,656,277.00	21,199,967.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	75,775,764.32	47,729,401.00
210401	Бичиг хэрэг	4,442,900.00	5,421,225.00
210402	Тээвэр, шатахуун	19,897,010.00	17,879,955.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,153,051.00	4,927,535.00
210404	Ном, хэвлэл	405,000.00	360,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,369,606.66	1,593,020.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	38,508,196.66	17,547,666.00
2105	Нормативт зардал	602,760.00	-
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	602,760.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,312,520.00	14,706,084.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	2,301,520.00	11,637,084.00
210604	Урсгал засвар	4,011,000.00	3,069,000.00

2107	Томилолт, зочны зардал	3,259,800.00	3,597,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,259,800.00	3,597,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,644,105.00	5,178,335.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	324,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	418,770.00	341,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	429,835.00	416,425.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	45,200.00	45,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	409,800.00	129,900.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	16,500.00	4,245,260.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	38,647,955.76	41,347,261.79
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,401,500.00	2,068,380.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,208,150.00	1,673,200.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	34,038,305.76	37,605,681.79
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	148,419,371.00	8,583,050.27
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	800,000.00	2,280,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	800,000.00	2,280,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	147,619,371.00	6,303,050.27
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	147,619,371.00	6,303,050.27
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	(25,319,028.99)	170,296,628.64
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	5,771,331.47	3,901,806.39
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	2,432,999.93	-
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	1,197,916.74	208,333.39
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	2,140,414.80	3,693,473.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	(31,090,360.46)	166,394,822.25

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	244,662,000.00	4,784,138.64	197,015,404.37	446,461,543.01
2	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	244,662,000.00	4,784,138.64	197,015,404.37	446,461,543.01
3	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(31,090,360.46)	(31,090,360.46)
4	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	244,662,000.00	4,784,138.64	165,925,043.91	415,371,182.55
5	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	244,662,000.00	4,784,138.64	165,925,043.91	415,371,182.55
6	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	244,662,000.00	4,784,138.64	165,925,043.91	415,371,182.55
7	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	166,394,822.25	166,394,822.25
8	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	244,662,000.00	4,784,138.64	332,319,866.16	581,766,004.80

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ төгрөгөөр/			
Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	648,355,300.00	526,323,900.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	648,355,300.00	526,323,900.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	648,355,300.00	526,323,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	648,355,300.00	526,323,900.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	646,375,300.00	521,323,900.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	646,375,300.00	521,323,900.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	497,955,929.00	512,740,849.73
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	364,738,410.00	381,994,206.43
210101	Үндсэн цалин	230,258,580.00	254,459,480.76
210102	Нэмэгдэл	69,666,275.00	78,116,211.89
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	33,564,500.00	43,933,034.98
210104	Урамшуулал	31,249,055.00	5,485,478.80
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	46,425,976.00	49,590,006.30
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,473,576.00	36,234,402.53
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,238,100.00	3,216,345.47
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,390,700.00	2,278,259.67
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	847,400.00	937,441.77
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,476,200.00	6,923,556.86
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	31,952,777.00	31,516,592.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,500,000.00	1,726,600.00
210302	Түлш, халаалт	7,796,500.00	7,463,425.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	1,126,600.00
210304	Байрны түрээс	20,656,277.00	21,199,967.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35,966,371.00	28,234,320.00
210401	Бичиг хэрэг	4,865,100.00	3,397,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	19,905,010.00	16,149,385.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,148,361.00	4,927,535.00
210404	Ном, хэвлэл	405,000.00	360,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,642,900.00	3,400,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,276,800.00	10,199,200.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,000,000.00	6,799,200.00
210604	Урсгал засвар	4,276,800.00	3,400,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,259,800.00	3,597,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,259,800.00	3,597,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,872,695.00	3,215,975.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	564,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	324,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	418,770.00	341,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	429,835.00	416,425.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	45,200.00	45,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	654,890.00	1,758,800.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	-	90,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,463,100.00	4,393,550.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,764,000.00	2,720,350.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,699,100.00	1,673,200.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	148,419,371.00	8,583,050.27

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	800,000.00	2,280,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	800,000.00	2,280,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	147,619,371.00	6,303,050.27
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	147,619,371.00	6,303,050.27
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	1,980,000.00	5,000,000.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	1,980,000.00	5,000,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,980,000.00	5,000,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	1,980,000.00	5,000,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	1,980,000.00	5,000,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	(1,980,000.00)	(5,000,000.00)

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	526,323,900.00	520,020,849.73	6,303,050.27	98.80
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	526,323,900.00	520,020,849.73	6,303,050.27	98.80
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	524,043,900.00	517,740,849.73	6,303,050.27	98.80
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	385,494,400.00	381,994,206.43	3,500,193.57	99.09
210101	Үндсэн цалин	255,798,300.00	254,459,480.76	1,338,819.24	99.48
210102	Нэмэгдэл	78,938,900.00	78,116,211.89	822,688.11	98.96
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	44,352,000.00	43,933,034.98	418,965.02	99.06
210104	Урамшуулал	6,405,200.00	5,485,478.80	919,721.20	85.64
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	50,756,800.00	49,590,006.30	1,166,793.70	97.70
210201	Тэтгэврийн даатгал	36,773,900.00	36,234,402.53	539,497.47	98.53
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,344,900.00	3,216,345.47	128,554.53	96.16
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,356,000.00	2,278,259.67	77,740.33	96.70
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,192,100.00	937,441.77	254,658.23	78.64
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,089,900.00	6,923,556.86	166,343.14	97.65
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	31,963,200.00	31,516,592.00	446,608.00	98.60
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,166,600.00	1,726,600.00	440,000.00	79.69
210302	Түлш, халаалт	7,470,000.00	7,463,425.00	6,575.00	99.91
210303	Цэвэр, бохир ус	1,126,600.00	1,126,600.00	-	100.00
210304	Байрны түрээс	21,200,000.00	21,199,967.00	33.00	100.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	28,410,000.00	28,234,320.00	175,680.00	99.38
210401	Бичиг хэрэг	3,400,000.00	3,397,400.00	2,600.00	99.92
210402	Тээвэр, шатахуун	16,150,000.00	16,149,385.00	615.00	100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,100,000.00	4,927,535.00	172,465.00	96.62
210404	Ном, хэвлэл	360,000.00	360,000.00	-	100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,400,000.00	3,400,000.00	-	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,200,000.00	15,199,200.00	800.00	99.99
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,000,000.00	5,000,000.00	-	100.00

210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	6,800,000.00	6,799,200.00	800.00	99.99
210604	Урсгал засвар	3,400,000.00	3,400,000.00	-	100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,600,000.00	3,597,000.00	3,000.00	99.92
210702	Дотоод албан томилолт	3,600,000.00	3,597,000.00	3,000.00	99.92
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,976,800.00	3,215,975.00	760,825.00	80.87
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	868,900.00	564,000.00	304,900.00	64.91
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	324,000.00	-	324,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	418,800.00	341,550.00	77,250.00	81.55
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	429,900.00	416,425.00	13,475.00	96.87
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	45,200.00	45,200.00	-	100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,800,000.00	1,758,800.00	41,200.00	97.71
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	90,000.00	90,000.00	-	100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,642,700.00	4,393,550.00	249,150.00	94.63
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,969,500.00	2,720,350.00	249,150.00	91.61
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,673,200.00	1,673,200.00	-	100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,280,000.00	2,280,000.00	-	100.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,280,000.00	2,280,000.00	-	100.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,280,000.00	2,280,000.00	-	100.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	526,323,900.00	520,020,849.73	6,303,050.27	98.80
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	526,323,900.00	520,020,849.73	6,303,050.27	98.80
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	526,323,900.00	520,020,849.73	6,303,050.27	98.80
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	55.00	51.00	4.00	92.73
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00	-	100.00
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	-	100.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	27.00	25.00	2.00	92.59
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	20.00	19.00	1.00	95.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	7.00	6.00	1.00	85.71
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	27.00	25.00	2.00	92.59
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	20.00	19.00	1.00	95.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	7.00	6.00	1.00	85.71

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Гадаадын иргэн, харьяатын газрын Хойд бүс дэх газар /цаашид ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газар гэх/-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд өгсөн төсвийн төлөвлөлтийг үндэслэлтэй хийж батлуулах, төлбөрийн цахим баримтыг үндэслэж ажил гүйлгээг бүртгэж байх, бараа материалыг тооцооны дансаар дамжуулж, бүртгэл тайланд тусгах, шилэн дансны мэдээллийг хугацаанд нь мэдээлж байх зэрэг зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор З.Золбоо гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Б.Батмөнх, дарга, тэргүүлэх аудитор Ч.Энхтуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 016/06 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газар нь “Хүний эрх, эрх чөлөө, үндэсний эрх ашгийг дээдэлж олон улсын жишигт нийцсэн нээлттэй, хариуцлагатай зорчих 2 талт гэрээний хэрэгжилтийг хангах” зорилго тавин ажилласан бөгөөд үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Монгол улсад түр ирэгч, албан болон хувийн хэргээр оршин суух гадаадын иргэдэд тавих хяналтыг хэрэгжүүлэх,
- Иргэний харьяалал, цагаачлалын талаар төрөөс баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Монгол Улсын 2021 оны Төсвийн тухай хуулиар төсөв, санхүүжилттэй холбоотой,
- Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар” шинэчлэгдсэн,

- Сангийн сайдын дэргэдэх Нягтлан бодох бүртгэл, аудитын стандартын хорооны 2020 оны 10 дугаар тогтоолоор батлагдсан УСНББОУС-ын өөрчлөлт шинэчлэл хийгдсэн гэх мэт.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэлийн үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж үзэж байна.

Тус газрын үйл ажиллагаанд мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Тайлант онд ГИХГ-ын даргын 01-03/24 дүгээр удирдамжаар тус газрын 2020-2021 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж цаашид хэрэгжүүлэх 3 зөвлөмж өгснийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийн түвшинг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал болох 717,779.4 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 7,177.8 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 5,383.3 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газрын 2021 оны санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 166,394.8 мянган төгрөгөөр буюу 40 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс бараа материал, үндсэн хөрөнгө, засгийн газрын оролцоо дансдад материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Хүснэгт 1: Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/			
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө			
Авлага			
Урьдчилгаа			
Бараа материал	61,072.5	64,505.7	3,433.2
Үндсэн хөрөнгө	354,298.7	517,260.3	162,961.6
Нийт хөрөнгө	415,371.2	581,766.0	166,394.8
Өр төлбөр			
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	415,371.2	581,766.0	166,394.8
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	415,371.2	581,766.0	166,394.8

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 64,505.7 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 3,433.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь ГИХГ-аас 25,741.3 мянган төгрөгийн нормын хувцас, 6,697.7 мянган төгрөгийн бараа материалыг үнэ төлбөргүй хүлээн авсан, төсвийн хөрөнгөөр 35,571.0 мянган материалыг худалдан авч, 3,693.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг дотоодод шилжүүлсэн, 17,547.7 мянган төгрөгийн бараа материалыг акталж данс бүртгэлээс хассан болон 43,335.7 мянган төгрөгийн бараа материал зарцуулсан зэргээс шалтгаалсан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл /анхны өртгөөр/ 665,492.9 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 165,903.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь ГИХГ-аас 4,482.2 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмжийг үнэ төлбөргүй шилжүүлэн авсан, 2020 онд шилжиж ирсэн 190,000.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгслийг данс бүртгэлд тусгасан, төсвийн хөрөнгөөр 5,000.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг худалдан авсан, 1,293.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг дахин үнэлж, 27,845.6 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж, 250.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг дотооддоо шилжүүлсэн болон 6,776.5 мянган төгрөгийн дахин үнэлгээний хасалт хийсэн зэргээс шалтгаалсан байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 581,766.0 мянган төгрөг болж 166,394.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүн өссөнөөс шалтгаалжээ.

ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газрын 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 62,078.1 мянган төгрөгөөр буюу 8.9 хувиар өссөн нь ГИХГ-

аас үнэ төлбөргүй хөрөнгө, бараа материал орлогод авч бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

Тайлант оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт зардал өмнөх оноос 133,537.5 мянган төгрөгөөр буюу 18.6 хувиар буурсан нь хангамж, бараа материалын зардал буурснаас голлон шалтгаалсан байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус газрын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр болон нийт зарлагыг тус бүр 700,587.3 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлснийг 174,263.4 мянган төгрөгөөр бууруулж **526,323.9** мянган төгрөгөөр баталсан байна. Энэ нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшлын зардлыг 91,848.7 мянган төгрөгөөр, тогтмол зардлыг 6,495.5 мянган төгрөгөөр, бараа материалын зардлыг 15,245.7 мянган төгрөгөөр, эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 45,651.0 мянган төгрөгөөр, томилолт, зочны зардлыг 7,370.0 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 9,949.3 мянган төгрөгөөр тус тус бууруулан баталснаас шалтгаалсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 3 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 526,323.9 мянган төгрөгийн төсөв баталж, улсын төсвөөс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс **526,323.9** мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд зарцуулсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 520,020.8 мянган төгрөг буюу 98.8 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил, тогтмол зардал, хангамжийн материал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардлууд нийт 6,303.0 мянган төгрөгөөр, хэмнэж оны эцэст төсөвт төвлөрүүлсэнтэй холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд тус газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд орлого, зарлагын гүйлгээ хийгдээгүй байна.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Аудитын явцад онцлох ажил гүйлгээ, асуудал гараагүй болно.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх асуудлууд байхгүй болно.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан *“Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”*-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газар нь шилэн дансны цахим хуудсанд 149 мэдээлэл байршуулахаас 140 мэдээллийг хугацаанд нь мэдээлсэн бол 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

3.9.2 Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилт

ГИХГ-ын Хойд бүс дэх газрын тайлант оны үйл ажиллагаанд 526,323.9 мянган төгрөгийн төсөв батлагдаж, гүйцэтгэлээр 520,020.8 мянган төгрөгийг зарцуулан, төсвийн төлөвлөгөөг 1.2 хувиар хэмнэсэн нь Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.1-д: *“.....батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гаргахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг төлөвлөн хуваарилах”* гэж заасныг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна.

3.10 Өмнөх албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар 1,799.0 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд албан шаардлага, алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өгсөн байна.

Хүснэгт 2. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт.

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Албан шаардлага	2	1,799.0	2	1,799.0	100
Зөвлөмж	2		2		100
Нийт дүн	4	1,799.0	4	1,799.0	100

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Тус газар нь 2021 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдөр иргэн Г.Батбаяртай нийт 14,000.0 мянган төгрөгийн үнэ бүхий автомашины зогсоолыг түрээсийн нөхцөлөөр худалдан авах гэрээ байгуулж, тайлант онд 4,132.0 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн байна. Дараагийн аудитаар грашийн үлдэгдэл төлбөрийг барагдуулж, хөрөнгийн бүртгэлд бүртгэсэн эсэхийг анхаарч үзэх шаардлагатай.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 12,357.1 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илрүүлж, алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй ажиллах 4 зөвлөмж өглөө.

4.1 Зөвлөмж

1. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудал

1.1 Илрүүлэлт: Төсвийн төлөвлөлтийг бодит судалгаа, мэдээлэл дээр үндэслэн зардлын зүйл, эдийн засгийн ангиллаар нь үнэн зөв төлөвлөөгүйгээс ажил олгогчоос төлөх НДШ-ийн зардлын 587.0 мянган төгрөгийг цалингийн зардлаас, төлөвлөгөөт сургалтын зардал 1,600.0 мянган төгрөгийг байрны түрээс /үндсэн үйл ажиллагаа/-ийн зардлаас тус тус санхүүжүүлсэн байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж: Дээрх зөрчил нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх “Төсвийг төлөвлөх, батлах, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад дараах зарчмыг баримтална”, 5.1.2 дахь “Төсвийн иж бүрэн, **ҮНЭН ЗӨВ** байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг зөрчиж байгаа тул зардлыг бодит тооцоо судалгаан дээр үндэслэж, үнэн зөв төлөвлөж, хэрэгжүүлэх.

2. Төлбөрийн цахим баримттай холбоотой асуудал

2.1 Илрүүлэлт: Тайлант онд 6,066.1 мянган төгрөгийн бараа материалын худалдан авалтыг холбогдох үзүүлэлтүүдийг тусгасан төлбөрийн баримтаар баталгаажуулаагүй, цахим системд шивэгдээгүй байна.

2.2 Өгсөн зөвлөмж: Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаал 1 дүгээр хавсралтын 6.5 дахь “Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар

төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 “Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага”-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ”, Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйл 28.5 дахь “Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй” гэж заасныг заалтыг “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. Цаашид холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу төлбөрийн цахим баримтыг үндэслэж, ажил гүйлгээг гүйцэтгэж, бүртгэх.

3. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал

3.1 Илрүүлэлт: Тайлант онд түлш, халаалтын зардлаас худалдан авсан 4,104.0 мянган төгрөгийн нүүрсийг бараа материалын тооцооны дансаар дамжуулалгүйгээр шууд зардлаар бүртгэсэн байгаа нь Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын 4.21-дахь “Бараа материалыг (хангамжийн зүйлийг) худалдан авсан үед дт-хангамжийн материал, кт-мөнгөн хөрөнгө/дансны өглөг” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

3.2 Өгсөн зөвлөмж: Бараа материалын орлого, зарлагыг тухай бүр тооцооны дансаар дамжуулж, бүртгэл тайланд тусгаж байх.

4. Шилэн дансны мэдээлэлтэй холбоотой асуудал

4.1 Илрүүлэлт: Шилэн дансанд мэдээлбэл зохих 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.

4.2 Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.2, 6.3, 6.4 дэх заалтуудыг мөрдөж, шилэн дансны цахим хуудаст тогтоосон хугацаанд мэдээлж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Гадаадын иргэн, харьяатын Хойд бүс дэх газар	Нийт алдаа, зөрчлийн дүн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		4	12,357.1	-	-			-	-	4	12,357.1